

OBC

PROGRAMA
10

12 DE GENER
SALA 1 PAU CASALS

SIMFONIA PATÈTICA DE TXAIKOVSKI

PATRICIA KOPATCHINSKAJA I LUDOVIC MORLOT
ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PROGRAMA DE MÀ

EDUARD TOLDRÀ

(Vilanova i la Geltrú 1895 – Barcelona 1962)

EMPÚRIES

SARDANA LLIURE PER A ORQUESTRA

(1926) – 6'

LUCA FRANCESCONI

(Milà 1956)

CORPO ELETTRICO PER A VIOLÍ I ORQUESTRA

Dedicada a Patricia Kopatchinskaja – 1a audició – 20'

Patricia Kopatchinskaja, violí

Encàrrec de Stiftung Bamberger Symphoniker – Bayerische Staatsphilharmonie
Coencàrrec de Fundação Casa da Música, Porto; Consorci de l'Auditori – Orquestra Simfònica de
Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC); Radio France; Accademia Nazionale di Santa Cecilia,
Roma.

En coproducció amb IRCAM-Centre Pompidou

IRCAM Disseny de la música d'ordinador: Serge Lemouton

IRCAM Difusió del so: Luca Bagnoli

PAUSA 20'

PIOTR ILITX TXAIKOVSKI
(Votkinsk, Rússia 1840 – Sant Petersburg 1893)

SIMFONIA N. 6 EN SI MENOR, OP. 74, "PATÈTICA"

(1893) – 45'

Adagio. Allegro non troppo
Allegro con grazia
Allegro molto vivace
Finale: Adagio lamentoso

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

PATRICIA KOPATCHINSKAJA, VIOLÍ

LUDOVIC MORLOT, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Raúl García, assistent de concertino / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Lev Mikhailovskii / Katia Novell / Ivan Percevic / María Pilar Pérez / Ana Ratiu / Jordi Salicrú / Aurora Zoderu-Luca / Ana Kovacevic* / Yulia Tsuranova* / Clara Vázquez* · **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen solista / Emil Bolozan, assistent / M. José Aznar / M. José Balaguer / Jana Brauningner / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Alzy Kim / Melita Murgea / Robert Tomàs / Paula Banciu* / Andrea Duca* / Laura Pastor* / Oleksandr Sora* / Aria Marina Trigas* · **VIOLES** Anna Puig, solista / David Derrico / Josephine Fitzpatrick / Frank Heudiard / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Adrià Trulls / Irene Argüello* / Elizabeth Gex* / Johan Gregory Rondón* · **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / José Mor, solista / Blai Bosser / Irene Cervera / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Jean-Baptiste Texier / Yoobin Chung* / Elena Gómez* / Blanca Gorgojo* · **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Albert Prat / Anna Cristina Grau* / Nenad Jovic* · **FLAUTES** Francisco López, solista / Christian Farroni, assistent / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, flautí · **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / José Juan Pardo / Dolores Chiralt, assistent / Disa English, corn anglès · **CLARINETS** Gonzalo Esteban*, solista invitat / Francesc Navarro / Lidia Tejero*, clarinet en mib / Alfons Reverté, clarinet baix · **FAGOTS** Silvia Coricelli, solista / Noé Cantú / Thomas Greaves, assistent / Slawomir Krysmalski, contrafagot · **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent solista / Pablo Marzal, assistent / Artur Jorge ·

TROMPETES Àngel Serrano, assistent / Adrián Moscardó / Andreu Moros* · TROMBONS Gaspar Montesinos, assistent / Vicent Pérez / Raúl García · TUBA Daniel Martínez · TIMBALES Luc Rockweiler · PERCUSSIÓ Joan Marc Pino / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Miquel Àngel Martínez* / Núria Carbó* / Roberto Oliveira* / Gonzalo Zandundo* · ARPA Magdalena Barrera, solista · PIANO Lluïsa Espigolé* · TECLAT Haize Lizarazu* · BAIX FRETLESS Climent Lanaspà*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador/a

COMENTARI

per **Ismael Garcia Cabral**

DE CONTRASTOS I VASOS COMUNICANTS

En les notes al programa de Luca Francesconi a propòsit del seu segon concert per a violí, *Corpo elettrico* (2020) –el primer, *Duende / The Dark Notes* és del 2013–, proclama un desig que tanca una declaració d'intencions tan rotunda com vehement: “Tinc gran fe en la intel·ligència de l'audiència; crec que els oients són molt més curiosos i sagaços del que sempre es tendeix a creure. La meua esperança és trencar les expectatives preconcebudes, no pensis, escolta amb els teus instints!”. La violinista Patricia Kopatchinskaja va donar la premier de la, així anomenada, *viral version*, a la Casa da Música d'Oporto, emmotllant l'orquestra a les dimensions permeses durant el temps pandèmic. Després, el juny del 2021, en el context del Festival ManiFeste parisenc es va conèixer en la forma engrandida que avui arriba als faristols. La temàtica de l'obra, l'electricitat com a força elemental més important del cos humà, sembla clavada per a la solista que interpreta i defensa la partitura. Al capdavant, Kopatchinskaja, lluny de treballar de manera marcial assumint un rol de traductora d'estrenes, s'enrola intensament en cada projecte i sembla lògic pensar que, al seu torn, Francesconi va decidir tenir molt en compte la personalitat i el to espasmòdic i voluptuós del seu violí.

Corpo elettrico és una partitura que travessa molts estadis i el començament de la qual no dona cap pista o en dona poques de cap a on es dirigirà. És, a la seva manera, un arc que evoluciona/involuciona del timbre al soroll, o de l'estructura fèrria a l'energia en forma de glopada, quan ja cap motllo interessa. L'obra comença amb un solo de violí els arabescs del qual difuminen cert perfum oriental contestats, de manera tradicional, per un *tutti* orquestral que recull el material, però que no el desenvoluparà, ans al contrari, divagarà per un altre sender sense donar cap contestació a la incitació de l'instrument solista. I davant d'això, el violí canalitzarà tota aquesta descàrrega simfònica per infiltrar frases cada vegada més i més imprevisibles. Es tracta de minar la lògica dialèctica d'un concert clàssic. Així fins al punt més alt de la soscavació, quan el violí esdevingui elèctric i generi un artifici sonor de guitarra elèctrica;

és aquí on la invocació a Jimi Hendrix adquireix tota la seva fisicitat i potencial, amb el suport del mateix autor d'aquesta música. Serà ara, ja ben avançada l'obra, quan Kopatchinskaja es transsubstanciï amb la partitura i busqui el col·lapse davant d'una orquestra que, balbucient, encara intentarà imposar alguna lògica discursiva occidental (tot i que no passem per alt que va ser aquesta la que primer va esquarterar el diàleg). Fruit dels seus anys de treball a l'IRCAM, davant del vaticini de barreja davant del que s'ha narrat, l'escriptura de Francesconi sorprendrà per les seves textures diàfanes i pel cisellat d'uns equilibris instrumentals que busquen l'audibilitat de tot el que se succeeix. Si, com Beethoven creia, "la música ha d'encendre el foc de l'ànima humana", l'italià busca amb el seu *Corpo elettrico* prendre l'emoció a base de llampecs de corrent elèctric.

I si, d'altra banda, la pandèmia va empètir inicialment la creació del compositor milanès, a Txaikovski l'epidèmia de colera que li va tocar viure va posar fi a la seva vida nou dies després de l'estrena de la seva Simfonia n. 6 "Patètica", l'elegància formal i subtileza rítmica de la qual representen no només els valors de la seva època, sinó també l'exemplaritat més gran que el músic rus va saber atrapar d'aquests dos elements. No va ser a temps d'abonar cap de les noves vies d'expressió musical que començaven a sorgir, però sí que va aconseguir una síntesi singular de la música de tradició oriental amb l'occidental, afegint la mateixa música popular del seu país i enformant al mig de tot això el profús pes del romanticisme. "El desembre passat –va escriure al seu nebot Vladimir Davidov el febrer del 1893– vaig tenir la idea d'escriure una simfonia amb programa, un programa ple de sentiments subjectius: sovint, mentre componia, els meus ulls s'omplien de llàgrimes (...) Des del punt de vista formal tindrà moltes innovacions: així el Finale no serà un Allegro sorollós, sinó un llarg Adagio", va deixar escrit Txaikovski, i en això es troba un altre dels contrastos que proposa el concert, el tancament tumultuós de *Corpo elettrico* i la veu que queda, extinta, del final de la *Patètica*. Testament del compositor, la Simfonia n. 6 va conèixer la seva estrena a Sant Petersburg, dirigida pel seu autor, sense que constituís cap èxit en aquell moment. Més aviat va provocar inquietud i desconcert ja des del seu començament intrigant, amb una frase expansiva que desenvolupen els violins, fins als ecos litúrgics que ressonaran més tard, del vals malenconiós que farà sorgir l'obra a l'enèrgic Scherzo que en res no presagia el camí que emprindrà la música en la seva fi. Potser la pregunta sense resposta que planteja la seva resignada i gairebé silenciosa conclusió continua sent avui, com llavors, tan reptadora per al públic en temps dominats per galimaties i focs d'artifici no sempre innocents.

En coproducció amb

ircam
Centre
Pompidou

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

Pel Periòdic **3** Catòdia | **3cat**